

Arkadaşım Çelik • Serhan Ok

Resimleyen: Murat Ülker • Çocuk Kitaplar • Roman • 112 sayfa • Önerilen sınıflar: 3, 4, 5

DOĞA ve EVREN • DUYGULAR • BİLİM ve TEKNOLOJİ • İLETİŞİM • SOSYAL İLİŞKİLER

kırsal yaşam • doğa • önyargı • robot • çevre • geri dönüşüm • arkadaşlık • hayvan sevgisi •

sorumluluk • taşınmak • aile • kent yaşamı • organik tarım • bitkiler • nesillerarası iletişim • yapay zekâ • uyum

Çocuklar için yazan **Serhan Ok**, adım adım yaklaştığımız gelecekte bir hikâye anlatıyor. Ev robotlarının yaygınlaştığı, teknolojik hayvanların kullanıldığı zamanlarda bile yitirilmemesi gereken değerler üzerine düşündürüyor. Doğa için iyi şeyler yapmaya evimizden başlamayı işaret ederken, eşine az rastlanır bir arkadaşlık resmediyor.

Babası büyük şehri terk edip kırsala yerleşme kararı aldığı anda, Sena alışık olmadığı bir hayatın içine düşer. Ne babasının yaptığı tahta bebek, ne bahçedeki ağaç ev eski arkadaşlarına özlemini dindirebilir. Aile, kuşların da, kurtların da pay aldığı organik elmalarına alıcı bulma derdindeyken, kurnaz bir simsar kapıya dadanır. Sena'nın ormanda rastlayıp gizlice eve getirdiği ilginç at ve kopan şiddetli fırtına ailenin planlarını altüst edecektir...

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Tahta bebeği kırıldıktan sonra Sena ile annesinin konuşmasından aile anlayışları hakkında neler öğreniyoruz?
- 2- Aile neden kırsala taşınma kararı almış? Sena'nın kentteki yaşamıyla beş ay önce taşındıkları bu evdeki yaşantısı arasında ne gibi farklılıklar var? Aralarında çok uzak mesafe olmamasına rağmen kentin ve kırsalın koşulları sizce neden bu denli farklı?
- 3- Sena ve ailesinin iletişimi sağlıklı mı? Ebeveynlerinin Sena'yı psikoloğa götürmek istemelerinin nedenleri neler? Sizce psikologdan destek almak kullanılacak bir şey mi?
- 4- Sena'nın çelik ata tepkisini irdileyin. Neden onunla arasında özel bir bağ hissediyor? Gerçek hayatta siz böyle doğal olmayan ama canlı gibi hareket eden bir at görseniz tepkiniz ne olur? Tarihte bu at gibi insan eliyle yapılmış başka at biliyor musunuz?
- 5- Sena ile Çelik arasındaki etkileşim, ailenin köpeği Kara'nın Çelik'e verdiği tepkiler ve Çelik'le yılkı atları arasındaki farklara bakarak insan-hayvan, doğal-yapay arasındaki ilişkiler konularında ne düşünürsünüz?
- 6- Yazarın kurduğu bu evrendeki teknolojinin gelişmişlik unsurları neler? Bu gelişmiş teknolojiye sahip evrende robot atlara, işçilere, hatta elmalara nasıl bakılıyor? Bu tür yaklaşımlar günümüzde gerçek hayatta da var mı?
- 7- Simsar, zehirli Perlan sıkılmış elmaları nasıl anlatıyor? Gerçek yaşamda siz ya da aileniz lekeli, çürükleri olan elmaları mı, pürüzsüz ve göz alıcı olanları mı satın alırsınız?
- 8- Sena'nın dedesi nasıl bir karakter? Dede ve baba arasındaki, babayla da Sena arasındaki diyaloglar, nesillerarası iletişim hakkında neler düşündürüyor?
- 9- Yazarın ev robotu Homi hakkında değerlendirmesi ne? Gerçek yaşamda kullanılmaya başlanan bu tür robotların olumlu ve olumsuz yanları neler?
- 10- Romanda geri dönüşüm ve sürdürülebilirliğin örnekleri neler? Çelik'i tamir eden Murat Amca'nın söylediklerinden romanın geçtiği dönemle ilgili neler öğreniyoruz?
- 11- Sena'nın derenin diğer tarafında gördüğü yılkı atları ne demek? Normal atlardan farklılar mı?

- 12- Simsar'ın ikiyüzlülüğü sizce en net hangi yaklaşımlarından anlaşılıyor? Sena'nın babası dedesine göre daha uysal olduğu için mi simsarla anlaşma yoluna gidiyor? Gerçek yaşamda simsar gibi davrananlara örnek verir misiniz?
- 13- Sena'nın babası elmalardaki lezzeti nasıl açıklıyor? Ağaçların dibine gömülen meyve kabukları nasıl oluyor da elmalara özel bir tat katıyor? Bu yöntem gerçek yaşamda uygulanabilir mi?
- 14- Yazar değişim konusuna nasıl bakıyor? Değişim her zaman olumlu ya da her zaman olumsuz mudur? Örneklerinizle açıklayın.

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Atölye:** Önce herkes çevresindekilere “organik” adı altında satılan sebzeler ve meyveler hakkında ne düşündüklerini, organik tarımın ne olduğunu sorsun ve yanıtları not alsın. Sonrasında sınıfta herkesin birbirini görebileceği bir düzende otursun ve bu yanıtlar üzerinden bir açık oturum gerçekleştirilsin. Yanıtlarla, organik tarım ve organik gıda konusundaki anlayışlar ve genel organik algısı ortaya çıkarılsın.
- **Sergi:** Öğrenciler 2 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup romandaki çelik atın Sena'nın bisikletine eklememesi gibi, eski bir objeyi ya da eşyayı benzer biçimde geri dönüştürsün. Gruplar birden fazla eşyayı dönüştürebilirler. Dönüştürülen obje ve eşya önceki görünümünün fotoğrafıyla birlikte karşılaştırma yapılabilecek biçimde sergilensin. “Biz dönüştürüyoruz; ya siz!” sloganına benzer bir ana başlıkla sergi bütün okulun ve velilerin ziyaretine açılsın.
- **Uygulama:** Romanda muz kabuklarının elma ağaçlarının altına gömülmesiyle doğal gübreleme yapıldığını okuyoruz. Aynı yöntemi gerçek hayatta kullanabilir miyiz? Herkes evinde tüketilen meyve ve sebze atıklarını okula getirsin haftanın bir günü bu atıklar okul bahçesindeki bitkilerin dibine gömülsün. Bitkilerdeki gelişim gözlenerek, aylık olarak raporlansın. Bakalım altı ay sonra herhangi bir değişim gerçekleşecek mi?
- **Proje:** Öğrenciler yetenek ve eğilimlerine göre 2 gruba ayrılınsın. Bir grup doğa, robot ya da yapay zekâ konularından birini konu alan öyküler yazsın. Diğer gruptakiler bu yazılan öykülere uygun resim, çizim ya da karikatürler yapsın. Görselleriyle birlikte öyküler kapsamlı bir proje halinde büyük panoda sergilensin; dijital bir albüm olarak okulun gazetesinde ve sosyal medyada paylaşılsın.
- **El işi:** Öğrenciler 4-5 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup yaratıcı malzemeler kullanarak istedikleri boyutta ve biçimde bir robot yapsın. İsimlendirilen robotlar, diğer sınıfların da görebileceği noktalarda sergilensin. Birlikte çekirilen fotoğraflar, “Robotlarla geleceğe hazır mıyız?” etiketiyle sosyal medya hesaplarında paylaşılsın.
- **Canlandırma:** Sena'nın Çelik'le arkadaşlığına bakarak önce “Cansız bir objeyle ya da oyuncakla arkadaşlık yapılabilir mi?” sorusunu tartışın. Yapılabilir diyenler yakın arkadaş kabul ettikleri cansız oyuncaklarını (peluş ayı, tavşan, bebek, battaniye, tahta at vb.) sınıfa getirsinler ve o objeleri konuşturarak kendilerini (alışkanlıklarını, birlikte neler yaptıklarını, sevdikleri, sevmedikleri huylarını, çevreleriyle ilişkilerini) anlattırsınlar. Böylece öğrenciler hem birbirlerinin sevgili oyuncaklarını hem de kendi gözlemlerinden kendilerini dinlemiş olsunlar. Canlandırmalar yaratıcı biçimde düşünülmeli.
- **Anket:** İkili gruplar oluşturarak okul içinde ve dışında yapay zekâ konusunda anket yapın. Anket soruları şunlar olabilir: 1) Sizce yapay zekâ olumlu bir buluş mu? 2) Yapay zekâ dünyanın ve insanlığın geleceğinde nasıl bir işlev üstlenebilir? 3) Yapay zekânın olumlu-olumsuz kullanım alanları neler olabilir? 4) Yapay zekâ kullanıyor musunuz? Sorulara verilen yanıtları gruplandırın. Sonuçlarla ilgili bir rapor hazırlayarak okul medyasında yayınlayın.
- **Video:** Önce “hayvan sevgisi”nin ne demek olduğunu sınıfça tartışın. Hayvan sevmek yalnızca kendi kedisini/köpeğini okşamak, beslemek midir? Hayvan sever biri nasıl davranır? Diğer insanlardan farkı nedir? Bu soruların yanıtlarını irdelleyin. Sonrasında herkes hayvan sevgisiyle ilgili kişisel mesajını, ailelerin de yardımıyla videoya kaydetsin. Bütün kayıtlar bir araya getirilerek “Hayvansever Olmak”

adıyla okul sitesinde yayımlansın. Dileyen aileler çocuklarının videosunu sosyal medya üzerinden duyursun. Biriken mesajlardan bazıları öğrencinin ismiyle birlikte afişler halinde düzenlenerek, okulun çeşitli noktalarına asılsın.